

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Розалия Йорданова Кузманова – Карталова
за научната продукция и учебно-преподавателската дейност
на доц. д-р Маринела Иванова Грудева
по конкурс за заемане на академичната длъжност „професор”, в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, Теория на възпитанието и дидактика (обучение на медицински специалисти), обявен в ДВ, бр. 62/06.08.2019 г. за потребностите на катедра "Здравни грижи",
Факултет „Обществено здравеопазване“ при Медицински университет – гр. Варна

Данни за кандидата

В конкурса за професор, обявен в ДВ, бр. 62/06.08.2019 г., доц. Маринела Грудева, е единствен кандидат.

Тя е родена на 07.06.1955 г. в гр. Варна. Завършва висше образование с ОКС „магистър“ през 1982 г., със специалност „Българска филология“ и втора специалност „История“ във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий,” с професионална квалификация „Специалист по българска филология и учител по български език и литература.“ През 1994 г. придобива втори клас квалификация, а през 1996 г. и първи клас квалификация. През 1996 г. завършва едногодишна следдипломна специализация по „Социална педагогика“ в ЦИУУ към СУ „Св. Климент Охридски“.

През 2001 г. придобива образователната и научна степен „доктор” по научна специалност „Теория на възпитанието и дидактика,“ след защита на дисертационен труд на тема: „Хуманизация на отношенията в съвременното училище“ като докторант на самостоятелна подготовка в СУ „Св. Климент Охридски“.

От 2006 г. придобива научното звание „доцент“ по Теория на възпитанието и дидактика по конкурс, обявен от Технически университет – гр. Варна, а от 2008 г. след спечелен конкурс заема академичната длъжност „доцент“ в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - гр. Варна.

В периода 2006 – 2015 г. се включва активно в различни курсове за повишаване на квалификацията, сред които: „Педагогика и психология на висшето училище“ в Тулския държавен педагогически университет „Л. Н. Толстой“; „Съвременни тенденции в развитието на висшето медицинско образование“ в Московския държавен медико - стоматологичен университет към Министерството на здравеопазването и социалното развитие на Руската федерация; Управленски умения към Министерството на държавната администрация и административната реформа и Института по публична администрация и европейска интеграция; Интерактивни методи на обучение към СУ „Св. Климент Охридски“ - Факултет по педагогика; Методика на научно-изследователската дейност, Управление на проекти и Немски език към МУ – Варна и др.

Професионална кариера

Професионалната кариера на доц. М. Грудева започва през 1974 г. като нередовен учител в ОУ „Хр. Смирненски“ в с. Звездец, Бургаска област и се развива чрез работа в различни образователни институции, като: МОН – инспектор, Основно училище „Й.

Йовков“ – гр. Варна (възпитател, учител, пом.-директор, директор), Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ (хоноруван преподавател), Технически университет – Варна (хоноруван преподавател и доцент), Общински детски комплекс – Варна (директор), а от 2008 г. до настоящия момент, като доцент в МУ – Варна.

Научна, изследователска и публикационна дейност във връзка с конкурса за професор

Доц. Грудева участва в конкурса за професор с общо 87 публикации, както следва:

Монографии – самостоятелни	1
Книги, учебници и учебни помагала – самостоятелни	3
Книги, учебници и учебни помагала – в съавторство	4
Публикации в научни списания на български език - самостоятелни	5
Публикации в научни списания на български език - в съавторство	16
Публикации в научни списания на чужд език - самостоятелни	2
Публикации в научни списания на чужд език - в съавторство	11
Публикации в научни сборници на български език- самостоятелни	14
Публикации в научни сборници на български език - в съавторство	4
Публикации в научни сборници на чужд език- самостоятелни	15
Публикации в научни сборници на чужд език - в съавторство	11
Студия на български език - в съавторство	1

От включените в справката за минимални изисквания 20 публикации, на 18 от тях кандидатът е самостоятелен автор, а на 2 съавтор (първи автор).

От всички 20 публикации и - 5 са на български език, а 15 на чужд език.

От невключените в справката за минимални изисквания 67 публикации, на 21 от тях кандидатът е самостоятелен автор, на 38 съавтор (първи автор), на 16 (втори автор), на 1 (трети автор) и на 1 (четвърти автор).

От всички 67 публикации - 43 са на български език, а 24 на чужд език.

Реално отпечатани публикации в научни списания с ISSN и сборници с ISBN с копия **извън участващите в доказателствения материал за минимални изисквания** за заемане на академична длъжност „професор“:

В списания с ISSN на български език:	20
В списания с ISSN на чужд език:	10
В сборници с ISBN на български език:	15
В сборници с ISBN на чужд език:	14
Общо публикации с ISSN и ISBN:	59

Цялостното научно творчество на кандидата, представено в пълния списък с публикации (2008 – 2019 г.), включва общо 116 труда (в т.ч. 1 автореферат), които са разпределени, както следва:

Автореферат на дисертационен труд *	1*
Монографии - самостоятелни	3
Книги, учебници, учебни помагала - самостоятелни	3
Книги, учебници, учебни помагала - в съавторство	4
Публикации в научни списания на български език - самостоятелни	5
Публикации в научни списания на български език - в съавторство	17
Публикации в научни списания на чужд език - самостоятелни	2
Публикации в научни списания на чужд език - в съавторство	11
Публикации в научни сборници на български език- самостоятелни	25
Публикации в научни сборници на български език - в съавторство	6
Публикации в научни сборници на чужд език - самостоятелни	25
Публикации в научни сборници на чужд език - в съавторство	11
Студия, публикувана в редактиран колективен том (колективна монография).	1
Студии на български език - в съавторство	2

От представените 116 публикации - 29 са представени в конкурса за доцент, а останалите 87, реализирани след този период, в конкурса за професор.

Монографии:	3 бр. с общ обем от 781 стр.
Книги и учебници:	4 бр. с общ обем от 887 стр.
Учебни пособия:	3 бр. с общ обем от 675 стр.
Студии:	3 бр. с общ обем от 108 стр.
Статии :	35 бр. с общ обем от 286 стр.
Доклади:	67 бр. с общ обем от 691 стр.

Цитиранията в публикации на други автори, по справка, изготвена от библиотеката на МУ – Варна, показва добра разпознаваемост на доц. М. Грудева в научните среди: 50 цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране и 34 цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране.

В периода 2008 – 2019 г. доц. Грудева реализира участия в над 60 национални и международни конференции, което говори за последователна и целенасочена научна дейност и системно презентирание на идеите пред широката научна общност.

Основните области на научни интереси на кандидата за професор са Андрагогия и Педагогика (Общ., Медицинска, Социална, Здравна, Педагогика на ранното детство).

Обобщени тематични направления от научна област „Андрогогия“ (Таблица №1)

Таблица № 1.

№	Обобщени тематични направления	Място на информацията в справка с резюмета на научни трудове и публикации в научни списания и сборници
1.	Андрогогия (теория на	Невключени в справката за минимални

	образованието и обучението на възрастни)	изисквания: Г 7.10, Е 21.65
2.	Приложимост на андрагогическия подход в академична и клинична среда	Включени в справката за минимални изисквания: Г 7.10 Невключени в справката за минимални изисквания: Г7.12, Г7.37
3.	Андрагогическа подготовка на студенти, преподаватели във висшето медицинско училище и медицински колеж и медицински специалисти от извънуниверситетски клинични бази, центрове и структури	Включени в справката за минимални изисквания: В 3.1. Невключени в справката за минимални изисквания: Г7.15

Обобщени тематични направления от научна област „Педагогика“ (Обща, Медицинска, Социална, Здравна, Педагогика на ранното детство - Таблица №2)

Таблица № 2.

№	Обобщени тематични направления	Място на информацията в справката с резюмета на научни трудове и публикации в научни списания и сборници
1.	Педагогика (теория на възпитанието и дидактика), социална педагогика, здравна педагогика, педагогика на ранното детство, <i>(теоретични и практико-приложни аспекти)</i>	Включени в справката за минимални изисквания: Г 6.2, Г 7.4 Невключени в справката за минимални изисквания: Г 6.1, Г 6.2, Г 7.6, Г 7.7, Г 7.11, Г 7.17, Г 7.20, Г 7.22, Г 7.29, Г 7.35, Г 7.36, Г 7.38, Г 7.47, Г 7.52, Г 7.55, Г 7.58, Е 20.64, Е 21.65
2.	Теория и методика на обучението във висшето медицинско училище (медицинска педагогика), <i>(теоретични и практико-приложни аспекти)</i>	Включени в справката за минимални изисквания: Г 7.14, Г 7.16, Г 7.17, Г 7.18, Е 21.20 Невключени в справката за минимални изисквания: Г 7.8, Г 7.10, Г 7.13, Г 7.21, Г 7.23, Г 7.30, Г 7.31, Г 7.32, Г 7.39, Г 7.41, Г 7.42, Г 7.45, Г 7.47, Г 7.50, Г 7.51, Г 7.54, Г 7.58, Е 20.62, Е 20.63, Е 21.66
3.	Формиране на професионална, педагогическа и друг вид компетентност на студенти и преподаватели във висшето медицинско училище и медицинския колеж <i>(теоретични и практико-приложни аспекти)</i>	Включени в справката за минимални изисквания: В 3.1, Г 7.6, Г 7.7, Г 7.9, Г 7.10, Г 7.11, Г 7.12, Г 7.14, Г 7.15 Невключени в справката за минимални изисквания: Г 7.9, Г 7.13, Г 7.19, Г 7.22, Г 7.25, Г 7.26, Г 7.27, Г 7.28, Г 7.40, Г 7.42, Г 7.44, Г 7.49
4.	Съвременни насоки за модернизирание и развитие на висшето медицинско образование, в контекста на концепцията за учене през целия живот <i>(теоретични и практико-приложни аспекти)</i>	Включени в справката за минимални изисквания: Г 6.3, Г 7.19 Невключени в справката за минимални изисквания: Г 7.12, Г 7.19, Г 7.26, Г 7.27, Г 7.28, Г 7.38, Г 7.47, Г 7.48, Г 7.53, Г 7.56, Г 7.57, Е 20.61
5.	Хуманистични и демократични основи на обучението в	Включени в справката за минимални изисквания: Г 7.4, Г 7.8, Г 7.13

	образователната институция (теоретични и практико-приложни аспекти)	Невключени в справката за минимални изисквания: Г 7.5, Г 7.16, Г 7. 18, Г 7.20.
6.	Други (теоретични и практико-приложни аспекти)	Включени в справката за минимални изисквания: Г 7.5 Невключени в справката за минимални изисквания: Г 7.3, Г 7.4, Г 7.24, Г 7.33, Г 7.34, Г 7.46, Г 7.59, Г 9.60

Приносни моменти в трудовете на кандидата

- Открити са и са адаптирани теоретичните и практико-приложните аспекти на педагогиката и андрагогията към спецификата на професионалната подготовка във висшето медицинско училище. Отражени са в програмите за обучение на студентите с цел повишаване качеството на образователния процес и равнището на професионалната компетентност и готовност.
- Изследвана е ефективността от прилагането на андрагогическия подход в обучението на студенти и пациенти. Доказана е връзката и взаимозависимостта между процеса на стареене и съвременните концепции за образование на възрастните.
- Разработени са теоретични, методически и методологически проблеми на обучението в системата на медицинското образование, в контекста на съвременните стратегии за модернизиране и развитие на висшето образование и отговорностите на висшите училища по прилагане на европейската квалификационна рамка за учене през целия живот и европейската референтна рамка за ключовите компетентности. Разработките намират приложение в професионалната подготовка на студентите и в педагогическата и андрагогическата подготовка на преподавателите.
- Осъществено е първото по рода си по-обхватно изследване на състоянието на педагогическата и андрагогическата подготовка на студенти, придобиващи професионална квалификация „преподавател по практика“ и на преподаватели - медицински специалисти. Доказана е необходимостта от разработване и прецизиране на нормативната му основа, както и създаването на специализирана информационно - методическа база на тази подготовка, аргументирана и от разработен (авторски) функционално - ролеви модел на съвременния преподавател.
- Разработен е структурно и съдържателно авторски концептуален модел на център за комплексна педагогическа и андрагогическа подготовка на студенти, докторанти, постдокторанти, преподаватели – медицински и немедицински специалисти, в Медицински университет - Варна, както и на медицински специалисти от извънуниверситетски центрове и клинични бази, въз основа на апробиран пилотен модел, който предоставя възможности за прилагане и в други висши училища.
- Реализирано е теоретично изследване на проблема за същността и спецификата на дистанционното обучение. Открити са възможностите за неговото прилагане за педагогическа и андрагогическа подготовка на преподавателите, в условията на висшето медицинско образование чрез разработване и адаптиране на авторски модел на курс, който е апробиран в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна (Филиал Велико Търново).

- Изследвани, изяснени и разработени са в теоретичен и иновативен практико – приложен аспект различни проблеми на ранното детство и ранното детско развитие в условията на самостоятелната детска ясла.
- Изследвано и установено е равнището на педагогическа подготовка на здравните специалисти за работа в детска ясла и са очертани насоки за допълнителната им квалификация въз основа на ясно дефинирани функции и роли в процеса на осъществяване на ефективно взаимодействие както между личностните фактори в детската ясла, така и между екипа на детската ясла и семейството.
- Изследвани са задълбочено хуманистичните идеи на Българското Възраждане и са обосновани като базисен ориентир както за хуманизирането и демократизирането на образованието и на обществото като цяло, така и за цялостното преосмисляне на критериите за оценка и самооценка на труда на съвременния учител.
- Разгледана е и е доказана връзката и взаимоотношеността на процесите хуманизация и демократизация на образователния процес във висшето медицинско училище чрез идентификация на специфичните им проявления в съвременна образователна среда, в контекста на европейските и националните стратегии и програми за развитие на висшето образование.
- Изследвана и доказана е връзката и зависимостта на здравното възпитание, здравната култура и здравословния начин на живот на децата в детската градина и в съвременното училище, в контекста на стратегията на световната здравна организация за промоция на здравето в различна социална среда и проекта „Училища, утвърждаващи здраве.“
- Изследвани са и са обосновани различни аспекти на процеса на формиране на професионалната и педагогическата компетентност на медицинските специалисти, в съвременния аспект на нейното разбиране и разглеждане, в т. ч. и като условие за кариерното им развитие.
- Разработени са два модела за планиране, организиране и провеждане на практически занятия със студенти от професионално направление „Здравни грижи“ (за учебно-практическо занятие и за клинична практика), които са апробирани в процеса на обучение на студенти от същото направление и се прилагат и като методически ръководства на преподавателите по практика в Медицински университет – Варна и филиалите на университета в гр. Шумен и гр.В.Търново, както и на преподавателите по практика и наставниците от клиничните бази).
- Изследвани са и са разработени теоретични и практико-приложни аспекти на извънучилищната възпитателна дейност. Доказано е нейното многообразие, сложност и интерактивност, в качеството ѝ на педагогически и социален феномен. Открити са възможностите ѝ за пространствена измеримост и за ефективно взаимодействие между извънучилищните центрове с неправителствените организации, в процеса на социализация на детската личност.
- Изследвани са и някои други педагогически, социални, психологически и здравни проблеми и тенденции, които се открояват в динамиката на обществените отношения, свързани най-вече с адаптацията на младото поколение (в т.ч. и младите специалисти) към съвременния ритъм и стил на живот, обществени норми и правила на поведение, които открояват нарастваща потребност от ранна диагностика и адекватна превантивна дейност, като: прояви на насилие и агресия сред учениците; поведенчески отклонения при пубертетните кризи; рисково

поведение на студентите в глобалната интернет мрежа; отношение на младите хора към семейството и родителството; проблеми на общуването при изграждането на ефективно взаимодействие между различните субекти в процеса на обучение, между членовете на мултифункционални и поликултурни общности, групи, екипи и при реализирането на специализирана професионална дейност; гражданското образование и възпитание на младите и взаимодействието им с органите на местната власт и др.

Учебно-преподавателска дейност

Доц. М. Грудева води лекционни курсове и упражнения по следните учебни дисциплини: „Педагогика“, „Андрогогия“, „Детска педагогика“, „Принципи и методика на обучението“, „Медицинска педагогика“, „Методика на обучението по практика на студенти от професионално направление „Здравни грижи“, както следва: медицинска сестра, акушерка, логопедия и УЗГ - ОКС „багалавър“ и ОКС „магистър“. Изпълнява в посочения изискуем период наднормална преподавателска заетост (приложена справка по конкурса).

Ръководила е 12 дипломанти и 3 докторанти. Осъществила е научно ръководство на публикационна дейност на студенти, докторанти, постдокторанти и млади преподаватели в научни форуми у нас и в чужбина, общо приложени доказателства за 30 публикации.

Приложен е списък за реализирани в съавторство със студенти 17 публикации.

Приложена е справка за обучен хабилитиран и нехабилитиран преподавателски състав в Центъра за педагогическа и андрагогическа компетентност на МУ – Варна общо 550 души, от които: 440 преподаватели на основен договор с МУ и 110 външни за университета потребители.

Доц. Грудева реализира участия в два проекта: през 2016 в проект на МУ - Варна „Създаване на съвременна система за кариерно израстване на преподавателите в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна“, с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейски социален фонд на Европейския съюз, като експерт – учител и в периода 2018 – 2020 г. участва в международен научно-изследователски проект: „Профилактика виктимного поведения студентской молодежи в Глобальной сети интернет“ – организатор Казански (Приволжски) федерален университет, като експерт – изследовател.

Реализира значителна **експертна и организационно – управленска дейност:**

- Над 15 години е областен кореспондент на в-к „Аз-Буки“, орган на МОН.
- Експерт към ТО на НТС – Варна, по оценяване на дипломни работи в общински конкурс за „Най-добра дипломна работа“ (2004 до 2018 г.).
- Член на управителния съвет на Сдружение „Традиции, Духовност, Култура“ от 05 март 2008 г.
- Член на експертен съвет към Е-списание „Педагогически форум“ на ДИПКУ „Ст. Загора“ към Тракийския университет.
- Зам.-председател на Факултетния съвет на ФОЗ (2012 – 2016 г.).
- Ръководител на магистърска програма „Социална медицина и здравен мениджмънт“ на руски език в МУ - Варна (2015 – 2016 г.) и преподавател по учебна дисциплина в програмата.
- Участие в комисии и екипи за разработване на нормативни документи, учебни планове и програми за обучение на студенти в МУ – Варна (2008 - 2018 г.).

- Участие в процедури за акредитиране на специалности и програми в МУ – Варна (2008 – 2019 г.).
- Участие в екипи за разработване на правила за присъждане и трансфер на кредити на и във Факултет „Обществено здравеопазване“ (ФОЗ) и на Медицински университет – Варна (МУ).
- Ръководител на научен екип за разработване и перманентно актуализиране на Каталог на образователните цели и професионалните компетентности във ФОЗ.
- Ръководител на Център за педагогическа и андрагогическа компетентност на академичния състав на МУ – Варна (2012 - 2019 г.) и основен преподавател в центъра.
- Участие в работна група за разработване на учебна документация за дистанционна форма на обучение във ФОЗ и др.
- Участие в изпитни комисии за провеждане на комплексен държавни изпит и защита на дипломна работа на студенти от специалност „Управление на здравните грижи“ с ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“.
- Председателство на държавна изпитна комисия за провеждане на държавни изпити на студенти от специалност „Управление на здравните грижи“ ОКС „магистър“ след ОКС „бакалавър“ по същата специалност.
- Председателство на комисия за защита на преддипломен педагогически стаж на студенти от специалност „Управление на здравните грижи“.
- Участие в програмни съвети на специалност УЗГ и Логопедия.

Член е на престижни научни организации: Съюз на учените в България от 01.10.2002 г., секция „Педагогика и психология“ към СУ „Св. Климент Охридски“ – София, а от 2014 г. към секция „Медицина“ на Медицински университет – Варна и на Асоциацията на професорите от славянските страни /АПСС-APSC/ от 03.09.2011 г.

В своя научен и творчески път получава различни награди и отличия, като: Грамота на Български червен кръст (Областен съвет) за съдействие и принос в развитието на Варненската червенкръстка организация, май 2008 г.; Грамота на община Варна за изключителен принос и активна дейност при реализиране на партньорски проект „Младежка борса за идеи“ и Конкурс за най-добра дипломна работа, декември 2011 г.; Диплом и плакет на Община Варна за принос в осъществяването на организираната извънучилищна дейност с децата, май 2013 г.; Плакет на Кмета на Община Варна за принос в осъществяване на младежката политика на община Варна, юни 2013 г.

Заклучение

В заключение може да се обобщи доц. Маринела Иванова Грудева, дп проявява ангажираност и високи професионални умения в преподавателската си работа; сполучливо интегрира областите на научните си интереси, съобразени със съвременните концепции и актуалното състояние на проблемите; публикациите ѝ съответстват на профила на конкурса; участва в научноизследователски проекти; работи активно със студенти и докторанти; има добра идентифицираност и признание в научната общност; представя адекватно портфолио на професионалната си дейност.

Анализът на цялостната научноизследователска, учебно-преподавателска, проектна, експертна дейност и обществена активност на доц. Маринела Грудева, дп и изведените научни приноси ми дават основание да подкрепя кандидатурата ѝ за професор на

Медицински университет – гр. Варна и препоръчвам на Научното жури да предложи на Факултетния съвет на Факултет „Обществено здравеопазване“ да гласува кандидатурата на доц. Маринела Иванова Грудева, дп за заемането на академичната длъжност „професор“ в професионално направление 1.2. Педагогика, Теория на възпитанието и дидактика (обучение на медицински специалисти).

20.11.2019 г.

Подпис:

/проф. д-р Розалия Кузманова – Карталова/

